

Fimmtudaginn 30. nóvember 1995.

Nr. 326/1994.

Baader Ísland hf.

(Ólafur Garðarsson hrl.)

gegn

Íslenska ríkinu

(Sigrún Guðmundsdóttir hrl.)

Skaðabætur. Þinglýsing.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason og Arnljótur Björnsson og Bjarni K. Bjarnason, fyrrverandi hæstaréttardómari.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 22. júlí 1994 og krefst þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér 4.092.310 krónur ásamt dráttarvöxtum frá 20. janúar 1992. Einnig krefst áfrýjandi málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess aðallega, að héraðsdómur verði staðfestur og áfrýjandi dæmdur til greiðslu málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Til vara krefst hann sýknu að svo stöddu og málskostnaðar. Til þrautavara krefst stefndi þess, að kröfur áfrýjanda verði lækkaðar og málskostnaður verði þá felldur niður.

I.

Fyrir Hæstarétti komu fram þær upplýsingar, að skiptum í þrotabúi Einars Guðfinnssonar hf. væri ekki enn lokið. Skiptastjóri segir í bréfi 21. nóvember 1995, að unnt sé að fullyrða, að ekkert muni verða greitt af almennum kröfum og að áætla megi, að 30-40% forgangskrafna fáiast greiddar.

Veðskuldabréf það, sem er tilefni máls þessa, var gefið út af Einari Guðfinnssyni hf. 28. nóvember 1991. Greiða átti veðskuldina með mánaðarlegum afborgunum á fimm árum, í fyrsta sinn 20. janúar 1992. Var skuldabréfið fyrst til innheimtu hjá viðskiptabanka áfrýjanda, en síðar fól áfrýjandi lögmanni að innheimta veðskuldina. Einar Guðfinnsson hf. fékk heimild til greiðslustöðvunar 22. október 1992. Í janúar 1993 ritaði lögmaður áfrýjanda Einari Guðfinnssyni hf. bréf og krafðist greiðslu. Innheimtutilraunir þessar

báru engan árangur, og er af framangreindu ljóst, að þessi krafa áfrýjanda fæst ekki greidd af eignum búins.

II.

Í héraðsdómi er getið bréfs skiptastjóra þrotabús Einars Guðfinnssonar hf. 19. júlí 1993. Þar kemur fram, að Fiskveiðasjóður Íslands leysti til sín frystihús þrotabúsins sem ófullnægður veðhafi 1. veðréttar svo og, að aðrir veðhafar, er áttu betri rétt en áfrýjandi, fengu ekkert greitt upp í kröfur sínar. Samkvæmt þinglýsingarvottorði, sem stefndi lagði fyrir Hæstarétt, hvíldu á frystihúsinu veðbönd, alls 40 að tölu, og voru 38 þeirra eldri en veðskuldabréf áfrýjanda. Fyrir Hæstarétt lagði stefndi einnig fram gögn um nauðungarsölu tveggja skipa þrotabúsins. Var söluverð annars skipsins 291.000.000 króna, en hins 430.000.000 króna. Er ljóst af gögnum þessum, að þótt áfrýjandi hefði fengið veð í skipunum 13. desember 1991, en þá var tekið við skuldabréfi hans til þinglýsingar, hefði hann ekkert fengið greitt af söluverði skipanna.

III.

Svo sem fram kemur í héraðsdómi, var áfrýjandi síðla árs 1991 reiðubúinn til að veita Einari Guðfinnssyni hf. gegn veðtryggingu gjaldfrest á vanskilaskuldum, sem safnast höfðu saman vegna ýmissa viðskipta þeirra. Síðan var umrætt veðskuldabréf undirritað og afhent áfrýjanda 18. desember 1991 að lokinni þinglýsingu sem greiðsla á viðskiptaskuld.

Sönnunarbyrði um, að orðið hafi tjón, sem skylt sé að greiða eftir 49. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978, hvílir á áfrýjanda. Hann hefur ekki lagt fram gögn, er sýni, að honum hafi síðla nóvembermánaðar eða í desember 1991 verið unnt að fá hjá Einari Guðfinnssyni hf. fullnægjandi veð eða aðra tryggingu fyrir viðskiptaskuld þeirri, sem umdeildu veðskuldabréfi var ætlað að tryggja. Þegar litið er til bágrar fjárhagsstöðu Einars Guðfinnssonar hf. á þeim tíma, sem hér skiptir máli, þykir áfrýjandi ekki heldur hafa sýnt fram á, að líklegt sé, að honum hefði með öðrum hætti tekist að fá greiðslu á umræddum vanskilaskuldum, ef honum hefði verið ljóst í nóvember eða desember 1991, að fiskvinnsluvél sú, sem í máli þessu greinir, var þegar veðsett öðrum.

Þar sem telja verður samkvæmt framansögðu ósannað, að áfrýjandi hafi beðið tjón af gerðum þinglýsingardómara, þarf ekki að skera að öðru leyti úr um ágreiningsefni málsaðila. Ber því að staðfesta niðurstöðu héraðsdóms um annað en málskostnað.

Áfrýjandi greiði stefnda málskostnað, eins og greinir í dómsorði.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður um annað en málskostnað.

Áfrýjandi, Baader Ísland hf., greiði stefnda, íslenska ríkinu, 400.000 krónur samtals í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 20. júní 1994.

1. Ár 1994, mánudaginn 20. júní, er í Héraðsdómi Reykjavíkur af Sigurði Halli Stefánssyni héraðsdómara kveðinn upp dómur í máli nr. E-9884/1993, sem var höfðað með birtingu stefnu 10. desember 1993 og dómtekið 24. f. m.

Stefnandi er Baader Ísland hf., kt. 430169-5139, Hafnarbraut 25, Kópavogi.

Stefndu eru dómsmálaráðherra og fjármálaráðherra, báðir fyrir hönd ríkissjóðs.

Dómkrafa stefnanda hljóðar um greiðslu skaðabóta, að fjárhæð 4.092.310,43 kr., ásamt dráttarvöxtum skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 með síðari breytingum frá 20. janúar 1992 til greiðsludags. Þess er krafist, að dráttarvextir leggist við höfuðstól á tólf mánaða fresti, í fyrsta sinn 20. janúar 1993. Þá krefst stefnandi málskostnaðar að mati dómsins.

Af hálfu stefnda eru gerðar eftirgreindar kröfur: aðallega, að hann verði sýknaður af kröfum stefnanda og sér dæmdur málskostnaður úr hendi hans að mati réttarins, til vara, að hann verði sýknaður að svo stöddu og dæmdur málskostnaður að mati réttarins, til þrautavara, að kröfur stefnanda verði lækkaðar og málskostnaður í því tilviki felldur niður.

2. Stefnandi hafði um árábil selt Íshúsfélagi Bolungarvíkur hf., Bolungarvík, fiskvinnsluvélar og þjónustu. Um áramót 1990–1991 breyttist nafn fyrirtækisins í Einar Guðfinnsson hf. við sameiningu þessara fyrirtækja og tveggja annarra hlutafélaga. Segir í stefnu, að sumarið 1991 hafi skuld Einars Guðfinnssonar hf. verið orðin veruleg og ítrekaðar innheimtutilraunir stefnanda ekki borið árangur. Hann hafi hót að hætta að gera við vélar í eigu Einars Guðfinnssonar hf. (skv. fram lögðum lista 11 fiskvinnsluvélar og 2 flæðilínur til flakasnyrtingar), nema skuldin yrði greidd eða greiðsla

hennar tryggð. Í stefnu greinir einnig frá því, að Einar Guðfinnsson hf. hafi átt í erfiðleikum með að greiða skuld sína í reiðufé og forsvarsmenn fyrir-tækisins því farið fram á að fá að greiða hana með mánaðarlegum afborg-unum í fimm ár samkvæmt skuldabréfi með 1. veðrétti í Baader-185-fisk-vinnsluvél, vélarnúmer 10-2077-185, og hafi því verið haldið fram, að vélin væri veðbandalaus. Forsvarsmenn stefnanda hafi metið stöðuna þannig, að jafnvel þótt greiðsla bærist ekki þegar í stað, væri um fullkomna tryggingu að ræða, þar sem verðmæti fiskvinnsluvélarinnar stæði vel fyrir höfuðstól kröfunnar, en þeir hafi sett það skilyrði, að 1. veðrétti stefnanda yrði þinglýst. Umrætt skuldabréf er dags. 28. 11. 1991. Það er að fjárhæð 3.990.000 kr. og bundið lánskjaravísitölu. Það barst til þinglýsingar sýslu-manninum í Bolungarvík 13. 12. 1991 og var fært í þinglýsingabók 17. s. m. athugasemdalaust. Daginn eftir afhenti forsvarsmaður Einar Guðfinnsson-ar hf. skuldabréfið stefnanda, og var það þá bókað hjá honum sem greiðsla á viðskiptaskuld.

Ekkert var greitt af skuldabréfinu, og fól stefnandi lögmanni innheimtu skuldarinnar 13. 1. 1993. Innheimtubréf var sent samdægurs og ítrekunar-bréf 17. 2. s. á. Hinn 15. 2. 1993 var bú Einar Guðfinnssonar hf., sem hafði fengið greiðslustöðvun 22. 10. 1992, tekið til gjaldþrotaskipta. Stefnandi lýsti 17. 2. 1993 kröfu, að fjárhæð 5.143.719,43 kr., í búið. Þar var lýst 1. veð-rétti í umræddri fiskvinnsluvél og gerð krafa um að fá greiðslu fyrir hana, yrði hún seld út úr búinu, „ef ekki er möguleiki á því að yfirtaka vélina, þar sem líklegt söluverð nær varla áhvílandi fjárhæð“.

Kröfu stefnanda, reistri á veðrétti í vélinni, hafnaði skiptastjóri þrotabús Einar Guðfinnssonar hf. bréflaga 26. 5. 1993. Í bréfi skiptastjórans, dags. 19. 7. 1993, til sýslumannsins í Bolungarvík segir: „Umrætt veðskuldabréf Baader Ísland hf. var mótttekið til þinglýsingar 13. 12. '91. Fyrir þann tíma hafði Einar Guðfinnsson hf. (áður Íshúsfélag Bolungarvíkur hf.) tekið veru-leg lán hjá Fiskveiðasjóði, Landsbanka Íslands, Byggðastofnun, Atvinnu-tryggingasjóði útflutningsgreina og fleirum og sett þessum aðilum að veði frystihús að Brimbrjótsgötu 10, Bolungarvík, ásamt öllum þeim vélum og tækjum, er í frystihúsinu voru, sbr. m. a. heimild í 6. gr. veðlaga. Umrædd Baader-185-fiskvinnsluvél hafði verið í frystihúsinu um árabíl, og var það því skoðun okkar skiptastjóranna, að eftirstöðvar nefndra lána hvíldu á vél-inni eftir veðröð. Fiskveiðasjóður Íslands hefur nú leyst til sín frystihúsið ásamt vélum og tækjum sem ófullnægður veðhafi á 1. veðrétti, og fengu aðrir veðhafar, er áttu betri rétt en Baader Ísland hf., ekkert upp í sínar kröfur.“ Með veðskuldabréfi Byggðastofnunar, dags. 18. 7. 1988, fylgir listi yfir helstu vélar og tæki, sem veðsetningin tekur til. Þar á meðal er „flök-unarvél Baader-185, kaupár 1984“.

Stefnandi sendi sýslumanninum í Bolungarvík bréf, dags. 27. 4. 1993, þar sem honum var tilkynnt um málið og að stefnandi myndi bráðlega leita réttar síns gagnvart embættinu. Þetta var áréttað með bréfi, dags. 2. 6. 1993, og frestur veittur til svars til 15. s. m., en að öðrum kosti yrði stefna út gefin. Í svarbréfi, dags. 20. 7. 1993, segir m. a.: „Bréf yðar þykir mega skilja svo, að þér hafið í hyggju að stefna embættinu (ríkissjóði) til greiðslu bóta vegna mistaka við þinglýsinguna, sbr. a-lið 49. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978. Eins og mál þetta horfir við embættinu, verður ekki fallist á, að um bótaskyld mistök af þess hálfu við þinglýsingu bréfsins hafi verið að ræða.“

3. Höfuðstóll kröfu stefnanda miðast við andvirði skuldabréfsins á fyrsta gjalddaga þess 20. janúar 1992, 4.092.310,43 kr.

Stefnandi rökstyður mál sitt með því, að við þinglýsingu umrædds skuldabréfs hafi sýslumanninum í Bolungarvík orðið á mistök, sem valdið hafi sér verulegu tjóni, og beri ríkissjóður ábyrgð á þessum mistökum þinglýsingastjóra (á þessum tíma þinglýsingadómara, innskot dómara). Tjón þetta hefði ekki orðið, ef þess hefði verið getið í skuldabréfinu, að á hinni veðsettu vél hvíldu miklar fjárhæðir vegna annarra veðsetninga. Hann vísar til þess, sem segir í bréfi sýslumannsins í Bolungarvík, dags. 20. júlí 1993, um lista með fyrrgreindu veðskuldabréfi til Bygðastofnunar: „... skal kannast við, að ekki er að finna í lausafjárnámboðabók embættisins skráningu á lausafé því, sem þar er talið upp“. Hefði skuldabréfið borið það með sér eftir þinglýsingu, að á vélinni hvíldu miklar fjárhæðir, hefði stefnandi neitað viðtöku og krafist tryggingar í einhverjum öðrum eignum Einars Guðfinnssonar hf. Stefnandi hafi verið í lykilaðstöðu til að fá kröfu sína tryggða eða jafnvel greidda í reiðufé, þar sem það hafi verið algjör nauðsyn rekstri Einars Guðfinnssonar hf. að njóta viðgerðarþjónustu stefnanda með vísan til áðurgreindrar Baader-vélaeignar fyrirtækisins.

Stefnandi styður kröfur sínar við þinglýsingalög nr. 39/1978, einkum 8., 11. og 49. grein, einnig III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 og 1. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991.

Stefndi vísar til umsagnar sýslumannsins í Bolungarvík því til rökstuðnings, að ókleift sé að komast að þeirri niðurstöðu, að um saknæm og bótaskyld mistök af hans hálfu sé að ræða í tengslum við þinglýsingu umrædds skuldabréfs og þá í aðalatriðum sem hér greinir: a) Af umsögn sýslumanns megi ráða, að þeirri reglu sé almennt fylgt, að ekki sé sérstaklega getið um það í lausafjárnámboðabók, þegar lausafé sé veðsett með fasteign á grundvelli 6. gr. veðlaga. Er því haldið fram, að skráning í fasteignabók nægi, þegar þinglýst sé skjali með veði í fasteign ásamt lausafé á grundvelli umræddrar lagaheimildar. Er skuldabréfið hafi borist til þinglýsingar, hafi farið fram athug-

un á því, hvort í lausafjárnabók væri getið annarra þinglýstra skjala, er takmarkað gætu réttindi stefnanda skv. þeim veðrétti, er skjalið sýndi. Svo hafi ekki reynst vera og skuldabréfinu því verið þinglýst athugasemdalaust. b) Ekkert komi fram í skuldabréfi stefnanda um það, að hina veðsettu vél væri að finna í hraðfrystihúsi veðþola, og beri það þannig ekki með sér neina vísbendingu um, að tilefni væri til að kanna þinglýstar heimildir umfram lausafjárnabókina eða athuga fasteignabækur vegna hugsanlegra veðsetninga lausafjár á grundvelli 6. gr. veðlaga. Sýslumannsembættinu verði ekki ætlað að kanna slíkt að eigin frumkvæði, án þess að það skjal, sem til þinglýsingar er, beri með sér nokkra vísbendingu í þá átt. Þá er vakin athygli á því, að þinglýsing á lausafé fari almennt fram á grundvelli auðkennningar á eiganda þess, en ekki eignarinnar sjálfrar. Leitað hafi verið undir nafni veðsalans, Einar Guðfinnssonar hf., hvort þinglýst hefði verið skjali, sem takmarkað gæti rétt stefnanda til vélarinnar. Í því samhengi er vakin athygli á breytingum, sem gerðar höfðu verið á nöfnum fyrirtækja, er tengdust fjölskyldu Einar Guðfinnssonar og fólu í sér enn einn annmarkann við þinglýsingu óskrásetts lausafjár, en engin formleg tilkynning hafi borist embættinu um nafnbreytinguna.

Vegna þess, sem stefnandi heldur fram, að tjón hefði ekki orðið, ef þess hefði verið getið á skuldabréfinu, að á hinni veðsettu vél hvíldu miklar fjárhæðir vegna annarra veðsetninga, enda hafi hann verið í lykilaðstöðu til að fá kröfu sína tryggða, er þetta fram tekið af hálfu stefnda: Fyrirtækið Einar Guðfinnsson hf. hafi þegar á þessum tíma átt við gríðarlega fjárhagsörðugleika að etja, og aðfararhafar, sem leituðu fullnustu í eignum þess á þessum tíma og fyrr, hafi ekki fengið fullnustu krafna sinna við úthlutun úr búinu. Við þessar aðstæður beri stefnandi sönnunarbyrði fyrir því, að hann hefði við áramót 1991/1992 átt þess kost að fá aðra tryggingu, sem fullnusta kröfunnar hefði fengist af við gjaldprot. Breyti þá engu, þótt stefnandi kunni að hafa verið í „lykilaðstöðu til að fá kröfu sína tryggða“. Slíkt hið sama hafi með sama hætti getað átt við um ótalmarga aðra viðskiptamenn fyrirtækisins, hvort sem þeir seldu því olíu, aðrar rekstrarvörur, viðgerðarþjónustu eða annað.

Að lokum styður stefndi sýknukröfu sína þeim rökum, að óhugsandi sé annað en forsvarsmönnum stefnanda hafi verið kunnugt um þá almennu skilmála í veðbréfum banka og lánastofnana, að allsherjarveð séu tekin fyrir lánveitingum í frystihúsum og vélbúnaði, sem í þeim er, en grandleysi sé forsenda fyrir því, að réttur verði reistur á þinglýsingarvottorði sýslumanns, sbr. 49. gr. þinglýsingalaga. Hið sama eigi við vegna grandsemi veðþola, sbr. það, sem segir í stefnu: „Því var haldið fram af forsvarsmönnum Einar

Guðfinnssonar hf., að vélin væri veðbandalaus.“ Aðalástæðan fyrir tjóni stefnanda sé þá í reynd þessi ranga upplýsingagjöf, sem baki forráðamönn- um fyrirtækisins persónulega bótaábyrgð á tjóni stefnanda, en stefnandi geti ekki öðlast betri rétt gagnvart ríkissjóði en þeir eigi, sem hann leiðir rétt sinn frá.

Krafa um sýknu að svo stöddu er á því reist, að hugsanleg ábyrgð stefnda geti ekki verið nema til vara við þær aðstæður, að um sé að ræða bóta- skylda og gjaldfæra aðila á grundvelli ótvíræðrar sakar.

Prautavarakrafa stefnda er reist á því, að skipta beri sök vegna eigin gá- leysis stefnanda. Þá sé ljóst, að söluandvirði veðsins hefði ekki nægt til þess, að fullnusta fengist á kröfu hans. Loks er upphafstíma dráttarvaxta sérstak- lega mótmælt, en réttur til þeirra hafi ekki getað stofnast fyrr en við þing- festingu málsins.

4. Fyrir dóminum bar Einar Haukur Benjamínsson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs stefnanda, að umrætt skuldabréf hefði verið tekið sem greiðsla á tveggja ára viðskiptaskuld vegna varahluta og viðgerðarvinnu. Ekki hefðu verið boðin önnur veð en Baader-185-fiskvinnsluvél, sem stefn- andi hefði selt Íshúsfélagi Bolungarvíkur árið 1984, og hefði skuldabréfið verið útbúið hjá stefnanda eftir óskum Einars Jónatanssonar, framkvæmda- stjóra Einars Guðfinnssonar hf., sem einnig hefði látið þinglýsa því. Hann kvað númerið 185 tákna vélartegund, þ. e. flökunarvél fyrir stóran bolfisk, en síðan væri verksmiðjunúmer, sem auðkenndi hverja einstaka vél. Hann kvað Baader-fiskvinnsluvélar vera mjög sérhæfðar og stefnandi eina fyrir- tækið, sem hefði sérhæfingu til að veita viðgerðarþjónustu fyrir þær. Þá upplýsti hann um mjög mikla markaðshlutdeild vélanna á íslenskum mark- aði. Hann kvað skuldabréf með 2. veðrétti ekki myndu hafa verið tekið sem greiðslu. Hann kvað sér ekki hafa verið kunnugt, að fiskvinnsluvélar væru veðsettar með frystihúsum. Þá kom fram, að Baader-fiskvinnsluvélar myndu ekki hafa verið í skipum stefnda, heldur aðeins í frystihúsinu.

Einar Jónatansson, fyrrverandi framkvæmdastjóri Einars Guðfinnssonar hf., kvað val fiskvinnsluvélarinnar, sem veðsett var, hafa verið samkomu- lagsatriði við forsvarsmenn stefnanda, sem hefðu vitað, að hún var í frysti- húsinu eins og aðrar Baader-vélar fyrirtækisins. Hann kvaðst hafa gert sér grein fyrir ákvæði í skuldabréfum Fiskveiðasjóðs um allsherjarveð og ímyndað sér, að forsvarsmenn stefnanda vissu, að stefndi væri með fisk- veiðasjóðslán. Spurður, hvort gefið hefði verið í skyn, að fiskvinnsluvélin væri veðbandalaus, sagði hann, að kannað hefði verið, að erlend lán væru ekki áhvílandi.

Vitnið Jónas Guðmundsson, bæjarfógeti frá 1. 9. 1990, en frá 1. 7. 1992

sýslumaður í Bolungarvík, kvaðst ekki telja skylt („en æskilegt núna“), ef fasteign væri veðsett á grundvelli 6. gr. veðlaga, að færa athugasemd um slíkt í lausafjárnám undir nafn veðsala. Þá kvaðst hann ekki vera viss um, að hann hefði við þinglýsingu skráð athugasemd, þótt sér hefði verið kunnugt um allsherjarveð, sem tæki til vélarinnar.

5. Samkvæmt 49. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978 verður tjón þess, sem bóta krefst úr ríkissjóði vegna mistaka þinglýsingadómara (-stjóra, eftir 1. 7. 1992), að vera sennileg afleiðing þeirra og ekki sök bótakrefjanda. Þá er og áskilið samkvæmt a-lið greinarinnar, sem hér reynir á, að tjónið stafi af því, að tjónþoli hafi treyst þinglýsingarvottorði, sbr. 9. gr. laganna, og sé grandlaus. Felst í lagaákvæði þessu samsvörun við almenna reglu skaðabótaréttar um sök, orsakarsamband og vávæni. Samkvæmt 8. gr. þinglýsingalaga eru þinglýsingabækur: fasteignabók, skipabók, bifreiðabók og lausafjárnám, um öll skjöl, er varða lausafé almennt, sem eru ekki skrásetningarskyld. Skal í lausafjárnám ætla þeim manni blað, sem stofnar til réttinda yfir lausafé, en í hinum bókunum er blað ætlað hverri eign. Í 6. gr. laga um veð nr. 18/1887 er þeim, sem veðsetur verksmiðju eða önnur iðnaðarhýsi, heimilað að semja svo um, að vélar eða önnur iðnaðaráhöld og verkefni skuli fylgja fasteigninni. Í 11. gr. þinglýsingalaga er mælt fyrir um það, ef í einu og sama skjali er stofnað til fleiri réttinda en þeirra, sem skjalinu er aðallega ætlað að veita, að athygli þinglýsingadómara (-stjóra) skuli sérstaklega vakin á því, annaðhvort með áritun á skjalið sjálft eða með undirstríkunum í texta þess, til hvaða réttinda þinglýsingin eigi að taka.

Um venjubundna framkvæmd skráningar á þinglýsingabækur, þegar veðsett er á grundvelli 6. gr. veðlaga („allsherjarveð“), er ekkert fram komið í málinu utan framangreint vætti Jónasar Guðmundssonar og það, sem í bréfi hans (dskj. nr. 11) er orðað svo: „... eftir því sem undirritaður kemst næst, er þeirri reglu að jafnaði fylgt, að ekki er getið sérstaklega um það í lausafjárnám, þegar lausafé er veðsett með fasteign ...“. Um það, hvort venja sé að skrá athugasemd við þinglýsingu (í dæmaskyni) 1. veðréttar í lausafé, þegar kunnugt er um allsherjarveð, sem fyrr hefur verið þinglýst á muninn, er ekki upplýst, en af þinglýsingalögum, sbr. 11. gr. þeirra, verður ráðið, að það sé eigi skylt.

Forsvarsmenn stefnanda máttu gera ráð fyrir, að veðbönd, sem að framangreint væru á frystihúsi Einarssonar hf., þar sem þeir vissu, að hin veðsetta fiskvinnsluvél var. Í umræddu veðskuldabréfi var þess ekki getið, hvar fiskvinnsluvélina væri að finna, og bæjarfógeta varð ekki ætlað að kanna það að eigin frumkvæði. Ekki verður fullyrt af gögnum málsins, að vél þessi sé hin sama og sú, sem þannig er tilgreind á framangreindum

lista með veðbréfi Byggðasjóðs: „Flökunarvél, Baader-185“, enda er þar lát-ið við það sitja að lýsa tegund vélar, en verksmiðjunúmer skortir. Listinn er að öðru leyti þannig úr garði gerður, að litið verður á hann sem fylgiskjal um allsherjarveð samkvæmt veðskuldabréfinu fremur en ætlast yrði til sér-stakrar þinglýsingar véla og tækja, sem á honum eru talin upp, sbr. eftirfar-andi dæmi um tilgreiningu eigna: „Frystivél, framleiðandi Héðinn. Frysti-skápur, íslensk smíði. Vogir, framleiðandi Ivory. Tölvuvogir, framleiðandi Póls“.

Niðurstaða málsins er samkvæmt framangreindu sú, að í athugasemda-lausrí þinglýsingu veðskuldabréfsins felist eigi mistök, sem veiti stefnanda rétt til bóta á hendur stefnda. Þegar af þessari ástæðu ber að sýkna stefnda af kröfum stefnanda. Eftir þessum úrslitum verður stefnandi dæmdur til að greiða stefnda málskostnað, 350.000 krónur.

D ó m s o r ð:

Stefndi, ríkissjóður, er sýknaður af kröfum stefnanda, Baader Ís-land hf.

Stefnandi greiði stefnda málskostnað, 350.000 krónur.
